

Διαδηλώσεις στόμα με στόμα, αντιφασιστική οργάνωση και δρόμος

Ξανά στο 2005. Ξανά στην ομάδα antifa! Ξανά στις πρώτες απόπειρες μόνιμης αντιφασιστικής οργάνωσης. Και βέβαια ξανά στις εσωτερικές διαφωνίες της ομάδας. Γιατί, χρειάζεται να θυμίσουμε, το antifa δεν ήταν μια ομοιογενής ομάδα με αυξημένο βαθμό πολιτικής συμφωνίας στο εσωτερικό της, αλλά περισσότερο μια ερασιτεχνική προσπάθεια διάφορων νεαρών μελών αυτής της κοινωνίας να αντιταχθούν στο ρατσισμό και στο φασισμό έτσι όπως γίνονταν αντιληπτοί την περίοδο εκείνη. Οι εντάσεις κι οι διαφωνίες δεν ήταν κάτι που απουσίαζαν από την καθημερινότητα της ομάδας. Οι τελευταίες μάλιστα κορυφώθηκαν το καλοκαίρι του 2005 καθώς προσπαθήσαμε να οργανώσουμε την πρώτη μας διαδήλωση στόμα με στόμα.

«Το θέμα είναι να είμαστε οργανωμένοι»

Οφείλουμε να ομολογήσουμε ότι η ιδέα να κατέβουμε στο δρόμο μας είχε συνεπάρει. Ήδη από τότε διάφοροι από μας καταλαβαίναμε ότι ο αντιφασισμός έτσι όπως τον δουλεύαμε στη θεωρία και στην πράξη ήταν επίκαιρος. Κι άρα πως είχε έρθει ο καιρός μας να πατήσουμε και στο δρόμο – στα μυαλά μας βασιλεύει ήδη η εικόνα ενός σφιχτού antifa μπλοκ, περίπου έτσι όπως το κάνουμε και σήμερα. Μεσ στην ανυπομονησία μας, όλα τα ζητήματα που αφορούσαν τη διοργάνωση μιας τέτοιας διαδήλωσης μας έμοιαζαν μικρές, εύκολα επιλύσιμες, τεχνικές λεπτομέρειες. Από αριθμητικής πλευράς εκτιμούσαμε ότι είμαστε καλυμμένοι, υλικό εξοπλισμό είχαμε, αντιφασιστικά συνθήματα υπήρχαν μπόλικα – καλά το πηγαίναμε!

Κατά τα άλλα οφείλουμε να ομολογήσουμε επίσης ότι εκτός από συνεπαρμένοι ήμασταν και αρκετά άπειροι, πράγμα που για την περίπτωσή μας έχει τη σημασία του. Γιατί πέρα απ' τα ωραία σχέδια, η αλήθεια ήταν ότι οι συζητήσεις που αφορούσαν το κατέβασμά μας στο δρόμο είχαν αρχίσει να ξεχειλώνουν επικίνδυνα, να πελαγοδρομούν σε ανούσιες τοποθετήσεις και βασικά να αδυνατούν να καταλήξουν σε οτιδήποτε χειροπιαστό. Συζητάγαμε και ξανασυζητάγαμε, το επεξεργαζόμασταν και το ξαναεπεξεργαζόμασταν, αλλά καθώς ο καιρός πέραγε το πράγμα γινόταν όλο και πιο δύσκολο. Ένα υπόγειο άγχος μας απέτρεπε να γίνουμε συγκεκριμένοι. Πίσω απ' τις ατελείωτες συζητήσεις κρυβόταν ένας αδιόρατος φόβος μήπως αυτές οι κατά τα άλλα ασήμαντες τεχνικές λεπτομέρειες πυροδοτούσαν μια συζήτηση βαθύτερη, για την έκβαση της οποίας αμφιβάλλαμε σφόδρα. Οπότε κλωθογυρίζαμε γύρω από γενικόλογες συμφωνίες του είδους «εννοείται ότι πρέπει να είμαστε οργανωμένοι». Πράγματι πρέπει. Αλλά, το θέμα είναι να συμφωνήσουμε τι διάολο είναι αυτό το «οργανωμένοι»...

«Είναι милитарιστικό. Είναι αντικοινωνικό. Είναι κνίτικο».

Φυσικά βέβαια όλοι οι φόβοι μας είχαν βάση. Αυτό που μας έτρωγε τα σωθικά και μας καθυστέρουσε τόσο ήταν το απλό γεγονός ότι στο εσωτερικό μας υπήρχαν δυο διαφορετικές προσεγγίσεις για τις διαδηλώσεις. Αυτή ήταν η πηγή του κακού, αυτό ήταν το πρόβλημα που δεν ξέραμε πώς να το φέρουμε βόλτα, αυτή ήταν μια διαφωνία ουσιαστικότερη όσο κι αν κάναμε τα στραβά μάτια. Το όλο πράγμα βοούσε από μακριά κι ήταν δεδομένο ότι με την πρώτη ευκαιρία θα εκδηλωνόταν με τρόπο απρόβλεπτο.

Κι η ευκαιρία δόθηκε: το Μάη του 2005 ομάδες αναρχικών κάλεσαν στο κέντρο της πόλης μια δημόσια διαδήλωση ενάντια στις διάφορες φασιστικές επιθέσεις που είχαν λάβει χώρα την περίοδο εκείνη. Εμείς που συμμετείχαμε σε κείνες τις πρώτες antifa ομάδες, μαζί κι άλλες ομάδες και σύντροφοι από το χώρο της Αυτονομίας κρίναμε ότι έπρεπε να στηρίξουμε και να συμμετέχουμε στη συγκεκριμένη διαδήλωση. Θεωρήσαμε επιπρόσθετα ότι καλό θα ήταν στην αντιφασιστική διαδήλωση του Μάη να κατέβουμε οργανωμένα και σε μπλοκ, πράγμα που όντως έγινε. Για να μην τα πολυλογούμε, μιας και το θέμα μας δεν είναι ακριβώς αυτό, σε κείνη τη διαδήλωση κατεβάσαμε ένα μπλοκ αυτόνομο, αυτοπεριφρουρούμενο και με τον απαραίτητο εξοπλισμό. Σημειωτέον ότι όλο το μπλοκ ήταν πιασμένο σε αλυσίδες.

Εμείς γουστάρουμε φουλ και για καιρό μετά συζητάγαμε την οργάνωση και την παρουσία του

«Γιατί κατεβήκατε έτσι»;

Αντιφασιστική διαδήλωση στο κέντρο της Αθήνας, Μάης 2005

Το Μάη του 2005 ομάδες από τον αναρχικό χώρο διοργάνωσαν μια αντιφασιστική διαδήλωση στο κέντρο της Αθήνας. Η διαδήλωση εναντιωνόταν στις φασιστικές επιθέσεις που εκείνο τον καιρό είχαν πυκνώσει επικίνδυνα. Σε κείνη τη διαδήλωση ομάδες και σύντροφοι από το χώρο της Αυτονομίας συγκροτήσαμε ένα αυτόνομο και αυτοπεριφρουρούμενο μπλοκ. Ήταν η πρώτη φορά που κατεβαίναμε έτσι και επί της ουσίας ήταν η πρώτη φορά που έκανε την εμφάνισή της η μορφή, την οποία έκτοτε υιοθετήσαμε και εξελίξαμε για τις αντιφασιστικές διαδηλώσεις στόμα με στόμα. Και πράγματι: στο μπλοκ ήμασταν περίπου εκατό, άντρες-γυναίκες κι όλο το μπλοκ πιασμένο σε αλυσίδες. Είχαμε συζητημένο σχέδιο, είχαμε συγκεκριμένες θέσεις, είχαμε συμφωνημένο εξοπλισμό. Εμφανιστήκαμε με ένα σκέτο αστέρι στην υπογραφή (στην αφίσα που είχαμε εκδώσει ενόψει της διαδήλωσης, αλλά και στο πανό μας). Οι πρώτες antifa συλλογικότητες βέβαια υπήρχαν ήδη, αλλά δεν ήταν ακόμη σε πολιτική και οργανωτική θέση να υποστηρίξουν την αυτονομία μας στο μυαλό και στο δρόμο. Βασικά δεν ήταν σε θέση ν' απαντήσουν στην (καλοπροαίρετη) ερώτηση που μας απηύθυναν σύντροφοι λίγο μετά την έναρξη της διαδήλωσης. «Γιατί κατεβήκατε μόνοι σας; Γιατί κατεβήκατε έτσι»;

Νομίζουμε ότι πλέον εκείνοι κι εκείνες που συμμετέχουν στις αυτόνομες αντιφασιστικές διαδηλώσεις που λαμβάνουν χώρα τα τελευταία χρόνια σε διάφορες γειτονίες αντιλαμβάνονται το άκρο τέτοιων ερωτήσεων...

μπλοκ μας στο δρόμο. Αλλά δεν είχαν όλη την ίδια γνώμη: συγκεκριμένα η πρόταση να στηρίξουμε ως *antifa* τη διαδήλωση κατεβαίνοντας μ' ένα τέτοιο μπλοκ έφαγε διακριτικά πόρτα. Ήταν η πρώτη φορά που ακούγαμε το συγκεκριμένο είδος κριτικής που έκτοτε θα αποτελούσε μόνιμα επαναλαμβανόμενη επωδός όσων διαφωνούσαν με τη λογική ενός σφιχτού και οργανωμένου μπλοκ στο δρόμο. Οι σύντροφοι (ας μην ξεχνάμε: μέλη του *antifa*!) μας ενημέρωσαν ότι ένα τέτοιο μπλοκ ήταν μιλιταριστικό, έπειτα πως ήταν αντικοινωνικό και τέλος ότι ήταν κνίκικο. Καμπανάκια ηχούσαν το μυαλό μας. Εκείνη τη στιγμή αρχίσαμε να καταλαβαίνουμε που σφάλωνε το πράγμα τόσο καιρό... Τα μπλοκ που αρνούνται να είναι χύμα στο κύμα ήταν λέει «μιλιταριστικά»... Γιατί έχουν λέει αλυσίδες... Άκου να δεις! Εμείς πειραματιζόμασταν με την αυτόνομη οργάνωση στο δρόμο κι οι σύντροφοι μας παρουσίαζαν λες κι ήμασταν ο κόκκινος στρατός... Καιρό μετά καταλάβαμε ότι η διαφωνία για τις αλυσίδες ήταν απλώς το επιφανόμενο· και πως τελικά η ουσιαστική διαφωνία ήταν βαθιά πολιτική: ξεκίναγε από το τι είναι η αυτόνομη οργάνωση και τελείωνε στο τι είναι οι μετανάστες.

«Θα κάνουμε διαδήλωση με αλυσίδες»

Αυτό ήταν. Κι ο πιο δύσπιστος καταλάβαινε πια πως η «σύνθεση» απόψεων, ειδικά όταν αυτές είναι τόσο κάθετα αντίθετες αναμεταξύ τους ήταν μια μαλακία και μισή. Το μόνο που παρήγαγε ήταν υπόγειες εντάσεις και άραγμα στα χαμηλά μη τυχόν και τραβήξουμε την προσοχή κάποιου. Δεν την παλεύαμε καθόλου. Εμείς θέλαμε να κατέβουμε στο δρόμο και να βρίσουμε τους μικροαστούς και τους φασίστες και βρισκόμασταν να συζητάμε μήπως «σωστότερη τακτική είναι πρώτα να τους εξηγήσεις τι παίζει με το ρατσισμό». Εμείς θέλαμε να περάσουμε από γειτονιές με κράνη φορεμένα και μαυροκόκκινες σημαίες ν' ανεμίζουν και απαντάγαμε σε προβληματισμούς του είδους «μήπως τρομάξουν οι γιαγιάδες στα μπαλκόνια». Θέλαμε να βγάλουμε χάρτες γειτονιών, να κατέβουμε με σχέδιο, να φτιάξουμε μπλοκ τσιμέντο, να μας βλέπουν οι φασίστες και να αλλάζουν κατεύθυνση και αντ' αυτού εξαντλούσαμε την ενεργητικότητά μας συζητώντας μήπως έτσι μοιάζουμε σα κνίτες... Οποία ξενέρα! Ειδικά η φάση με τις αλυσίδες είχε γίνει ολόκληρο σίριαλ. Καταλαβαίναμε ότι διάφοροι σύντροφοι και συντρόφισσες αντιμετώπιζαν το συγκεκριμένο σχηματισμό ως πλήγμα στην επαναστατική τους τιμή και δεν μπορούσαμε να καταλάβουμε γιατί· εντάξει, η αλήθεια είναι ότι καταλαβαίναμε ότι φτιάχνοντας αλυσίδες διάφοροι ένιωθαν ότι ακυρώνονται ως άτομα κι ότι υποτάσσονται σε μια συλλογικότητα απόψεων και πρακτικών, για την οποία όμως δεν ένιωθαν και πολύ σίγουροι – οπότε το χύμα στο κύμα ταίριαζε απόλυτα στην ιδιοσυγκρασία τους. «Ναι μεν, αλλά...», «είναι κι έτσι, αλλά μήπως τα παραλέμε»; «το θέμα είναι να δίνεις χώρο σε όλες τις απόψεις» κλπ κλπ.

Μετά τη διαδήλωση του Μαΐου μάλιστα είχαμε γράψει ένα κείμενο¹ στο οποίο υπερασπιζόμασταν την επιλογή μας να κατέβουμε στη διαδήλωση ως διακριτό μπλοκ πιασμένο σε αλυσίδες. Παραδόξως, το κείμενο αυτό περισσότερο απευθυνόταν στα μέσα παρά στα έξω. Μιλούσε όσο πιο ξεκάθαρα μπορούσε για την επιλογή ενός οργανωμένου μπλοκ κι έπαιξε κι αυτό το ρόλο του στο μέλλον των διαδηλώσεων στόμα με στόμα που πήραν έκτοτε μπροστά. Εκεί λέγαμε:

[...] ακόμη και σήμερα με προίκα εκατοντάδες συλλήψεις, η επιλογή της αλυσίδας δε γίνεται αντιληπτή σα συλλογική επιλογή και διαδικασία, αλλά σα σωματική άσκηση, σα στρατιωτικό γυμνάσιο. Αυτό είναι και το επόμενο ζήτημα που πρέπει να λήξει. Η αλυσίδα δεν είναι χέρια που κλειδώνουν με ακρίβεια, δεν είναι χορευτική επίδειξη για τελετές έναρξης ολυμπιακών αγώνων. Αντιθέτως η αλυσίδα είναι πολιτική επιλογή σύστασης συλλογικών υποκειμένων, όπως αυτή εκφράζεται στο δρόμο. Συνεπώς, η αλυσίδα δε φτιάχνεται στην πραγματικότητα στο δρόμο τη στιγμή της διαδήλωσης, αλλά έχει φτιαχτεί από τα πριν: με τη σύναψη ειλικρινών και ξεκάθαρων πολιτικών σχέσεων, με την εγκαθίδρυση αμοιβαίας εμπιστοσύνης, με την αναγνώριση και την οριοθέτηση της διαφωνίας που είναι ο μοναδικός δρόμος για να γίνει αυτή η διαφωνία σεβαστή. Με λίγα λόγια με τη συγκροτημένη διαμόρφωση πολιτικών υποκειμένων και συλλογικότητων.

Κατά τα άλλα ήμασταν αποφασισμένοι να διοργανώσουμε την πρώτη μας διαδήλωση στόμα με στόμα, ακριβώς με τον τρόπο που νομίζαμε σωστό: όχι με εσωτερική καταστολή κι αυτολογοκρισία, αλλά αξιοποιώντας στο φουλ όλες τις δυνατότητες της αυτόνομης οργάνωσης. Και πράγματι στις αρχές Ιούλη του 2005 διοργανώσαμε στο Νέο Κόσμο την πρώτη μας *antifa* διαδήλωση²: με αλυσίδες, με συντρόφους που συντόνιζαν το μπλοκ, με συμφωνημένο καταμερισμό αρμοδιοτήτων, με προκαθορισμένο δρομολόγιο. Μα πάνω απ' όλα με την αίσθηση ότι συμμε-

Πίσσα στους φασίστες! (κυριολεκτικά...) Επίσκεψη στην Καλλιθέα το 2007

«Είναι Πέμπτη απογευματάκι κι έχουμε βρεθεί με όλο το τιμ. Μαζεύομαστε την καθορισμένη ώρα κάτω απ' τη Δημοσθένους και σιγά σιγά ανεβαίνουμε τη Ματζαργιωτάκη. Το ραντεβού μας με τους άλλους είναι έξω απ' το σχολείο. Το σχέδιο περιλαμβάνει επίσκεψη στο φασιστοβιβλιοπωλείο «Αττικά», πάνω στη Δαβάκη. Δυο δικοί μας είχαν φάει τσαμπουκά κάτι μέρες πριν από ένα παραέκι σκατόψυχων που άραζαν εκεί. Έχουμε προσέξει να μην είμαστε τίγκα στα μαύρα, αλλά καθώς πλησιάζει η ώρα και οι δικοί μας σκάνε από παντού παρατηρούμε ότι δεν είχαν όλοι την ίδια προνοητικότητα. Είμαστε ήδη κάμποσες δεκάδες, άντρες και γυναίκες. Ξεκαβατζώνουμε τις σημαίες, φτιάχνουμε στα γρήγορα το μπλοκ, έχουμε πει όλοι με κράνη. Ανοίγουμε το πανώ. Πάμε; Πάμε! Προχωράμε σιωπηλά, απ' τα μπαλκόνια μας ρωτάνε τι γίνεται, εμείς μούγκα. Μόλις βγαίνουμε στη Δαβάκη πέφτει το πρώτο σύνθημα. Σχεδόν ξελαρυγγιαζόμαστε. Φτάνουμε έξω απ' τη μαλακία κι είμαστε ήδη πιασμένοι όλοι αλυσίδες. Οι αντιφασίστες που είχαν αναλάβει να μπουν μέσα, ανοίγουν την πόρτα, σπρώχνουν τον ελληνόψυχο εκδότη πιο πέρα κι αρχίζουν την εικαστική παρέμβαση. Ο κουβάς με την πίσσα κάνει το γύρο των πάγκων, ο ρουφιάνος κλαψουρίζει, το μαγαζάκι του έχει γίνει εντελώς κουκλίστικο. Τέρμα χρόνου! Οι σύντροφοι ξαναμπαίνουν στο μπλοκ και συνεχίζουμε. Ένα περιπολικό περνάει κατά τύχη, ο οδηγός κι ο συνοδηγός μας κοιτάνε με γουρλωμένα μάτια σα να είδαν εξωγήινους. Κατά κάποιο τρόπο βέβαια δεν είχαν και πολύ άδικο. Έχουμε φτάσει ήδη στην πλατεία. Μαζεύουμε σβέλτα και σπάμε σε δυο κι ύστερα σε τέσσερα κομμάτια, μέχρι που ξαναγινόμαστε ομάδες των δυο και τριών. Όλα κομπλέ. Το μήνυμα έγινε αντιληπτό από φίλους κι εχθρούς: το Αττικά δεν έγινε σφηκοφωλιά κι όσο για τα φασιστάκια ούτε που τα ξανάδαμε. Ήταν μόλις 2007 και όλα κυλούσαν ρόδινα. Ούτε που το φανταζόμασταν τι θα βλέπαν τα ματάκια μας δέκα χρονάκια αργότερα...»

τείχαμε σε κάτι σημαντικό. Οι σύντροφοι και οι συντρόφισσες που ήταν ντεμί, που ντρέπονταν να πιαστούν αλυσίδες, που φοβόντουσαν μήπως οι κύκλοι τους δεν εγκρίνουν τη δράση μας, που δεν ήταν σίγουροι σε ποια βάρκα πατούσαν απλώς είχαν προλάβει να φύγουν απ' την ομάδα έγκαιρα. Δεν επρόκειτο για κάποιου είδους ρήξη: ήταν η φυσιολογική κατάληξη μιας διαφωνίας που γινόταν τόσο περισσότερο μη-βιώσιμη, όσο περισσότερο αποκτούσαμε σιγουριά κι αυτοπεποίθηση για το δίκιο μας. Εν ολίγοις το μεγάλο μας πρόβλημα δεν ήταν οι σύντροφοι που διαφωνούσαν: το μεγάλο μας πρόβλημα ήταν ότι εμείς δεν πατάγαμε γερά στα πόδια μας. Δέκα χρόνια μετά είμαστε απολύτως βέβαιοι ότι η επιτυχία των διαδηλώσεων στόμα με στόμα δεν κρίνεται στην αριθμητική τους διάσταση, αλλά στο βαθμό πολιτικής αυτοπεποίθησης που εκφράζουν. Στη συλλογική πίστη στις γνώμες που σε κατεβάζουν στο δρόμο. Στη συλλογική γνώση ότι αυτές οι γνώμες έχουν παρελθόν και ταυτόχρονα στη συλλογική επιθυμία να έχουν και μέλλον. Μπορεί με άλλα λόγια η επιμονή στην πολιτική συμφωνία ανάμεσα στο σώμα των ανθρώπων που απαρτίζουν μια διαδήλωση στόμα με στόμα να μοιάζει ότι αποκλείει κόσμο, αλλά αυτό ισχύει μόνον φαινομενικά. Γιατί στην πραγματικότητα αυτή ακριβώς η επιμονή, αυτή η μέρα τη μέρα επένδυση στην αυτονομία των λόγων και των έργων είναι που κρατάει τέτοιους σχηματισμούς ανταγωνιστικούς. Κι είναι μονάχα αυτή η επιμονή μέσα στο χρόνο που προσελκύει εκείνο το συγκεκριμένο είδος ανθρώπου που, γεννημένο απ' τις κοινωνικές συγκρούσεις, ψάχνει την έξοδο κινδύνου σε ομάδες σαν και τις δικές μας

Τους δικούς μας να βρούμε – οι άλλοι το κάνουν ήδη!

Κατά τα άλλα, κάτι που η διαδήλωση στο Νέο Κόσμο ήταν αρκετά πετυχημένη, κάτι που νιώθαμε απαλλαγμένοι από το άγχος της κριτικής που πιθανόν να εξέφραζαν διάφοροι καλοθελητές, κάτι που ο ρατσισμός που φούντωνε μας επιβεβαίωνε στην πράξη, και η πρακτική της διαδήλωσης στόμα με στόμα μας φαινόταν ότι έπρεπε να έχει και συνέχεια.

Και πράγματι στο αμέσως επόμενο διάστημα, οι μικρές, αυτόνομες, μη ανακωμωμένες, μαχητικές διαδηλώσεις πολλαπλασιάστηκαν στον αριθμό κι εξέλιξαν την αρχική τεχνονγνωσία τους. Αριθμούσαν όλες τους κάποιες δεκάδες συμμετεχόντων, οι οποίοι είχαν από πριν συγκεκριμένη γνώση των τεχνικών χαρακτηριστικών της διαδήλωσης (το σχήμα της, το ρόλο τους, τον εξοπλισμό τους, το δρομολόγιο, τη διάρκεια της διαδήλωσης, τα ειδικά χαρακτηριστικά κάθε γειτονιάς) και σύμφωνη γνώμη για τα πολιτικά της χαρακτηριστικά (τι είναι ο φασισμός και τι ο αντιφασισμός, τι είναι οι μετανάστες και τι οι μικροαστοί, τι είναι η αυτόνομη οργάνωση και τι η ουρά της αριστεράς, τι είναι η εργατική τάξη και τι οι εχθροί της). Οι διαδηλώσεις αυτές είχαν πάντα ένα «έξω» κι ένα «μέσα» που ήδη από τον πρώτο καιρό μας φαινόταν αδιαχώριστα. Ήταν με άλλα λόγια δυναμικές οργανωμένες παρεμβάσεις σε διάφορες γειτονιές της πόλης που αφενός ασκούσαν πίεση στους φασίστες της περιοχής, δημιουργούσαν τρόπο στους φίλους της αστυνομίας κι απέχθεια στους μαγαζάτορες και τους ιδιοκτήτες: κι αφετέρου έδειχναν έμπρακτα σε διάφορες κοινωνικές φιγούρες της μητροπολιτικής Αθήνας εναντίον των οποίων δούλευε ήδη ο ελληνικός ρατσισμός ότι δεν είναι όλοι κανίβαλοι στην πόλη τους, ότι υπάρχουν οργανωμένες μειοψηφίες που κηρύσσουν πόλεμο στο ρατσισμό και το εννοούν. Και ταυτόχρονα η τακτική διοργάνωσή τους έφτιαχνε ηθελημένα ή μη ένα σώμα διαδηλωτών που εξοικειώνονταν σταδιακά με το συλλογικό κατέβασμα στο δρόμο, εκπαιδεύονταν σε πρακτικές συλλογικής αυτοάμυνας και το κυριότερο άρχιζαν να νιώθουν ενεργό κομμάτι μιας συλλογικής διαδικασίας.

Φυσικά, όπως καθετί που φτιάχνεται από ανάγκη, έτσι κι οι διαδηλώσεις στόμα με στόμα είχαν κι αυτές τις αδυναμίες τους. Η επιμονή για παράδειγμα στον τεχνικό σχεδιασμό, τον υλικό εξοπλισμό και η αίσθηση ασφυξίας που μας προκαλούσε ο ρατσισμός μας είχε οδηγήσει να αντιλαμβανόμαστε το συλλογικό μας εαυτό σαν ένα σώμα που συγκροτείται και εκπαιδεύεται για την περίπτωση σύγκρουσης με τους μπάτσους ή τους φασίστες. Με άλλα λόγια σαν ένα σώμα που επενδύει πολύ στο χειρωνακτικό της υπόθεσης, αδυνατώντας να εκτιμήσει τη δυνατότητα λόγου που ενυπήρχε στο ίδιο του το φτιάξιμο. Ετούτη η πτυχή αφέθηκε ανεκμετάλλευτη για πολύ καιρό και πάγωσε εντελώς την περίοδο ανάμεσα στο 2009 και στο 2011 για λόγους... «εσωτερικής ανασυγκρότησης». Κι όμως: σ' αυτή την εντελώς παραγκωνισμένη δυνατότητα εστίασαν οι διαδηλώσεις που απ' τα τέλη του 2011 διοργάνωσε η συνέλευση αυτονομία antifa κι έλαβαν μέρος αρκετές δεκάδες σύντροφοι και συντρόφισσες: δίχως να παρατάμε την ιδέα ότι το σώμα των διαδηλωτών που συμμετέχουν σε μια διαδήλωση στόμα με στόμα είναι μια συλλογική δύναμη ικανή να αμυνθεί ή να επιτεθεί, κοιτάξαμε να εξετάσουμε τον εαυτό μας σαν ένα τρόπο να χτυπάμε το καθεστώς φόβου και τους υλικούς του στυλοβάτες που έφερε στο προσκήνιο μετά το Δεκέμβριο του 2008 το ελληνικό κράτος κι οι διάφοροι μηχανισμοί του. Καταλάβαμε όσο έγκαιρα μας επέτρε-

«Εσύ που ήσουν»; Antifa διαδήλωση στο Γαλάτσι, Απρίλης 2008

Αν πιστέψει κανείς τους φωστήρες του αντιφασισμού, ο φασισμός εμφανίστηκε με την εκλογική άνοδο της Χρυσής Αυγής το 2011 και πια ψυχωρραγεί κάπου στα υπόγεια του Κορυδαλλού. Όχι και πολύ πιστευτό, πράγματι. Αλλά πλέον έχουμε 2015 κι ο καθένας μπορεί να μιλάει και να αναλύει εκ του ασφαλούς. Για όποιον είχε μάτια απ' την άλλη, όλα τα δεδομένα του φασισμού υπήρχαν, εκδηλώνονταν και περίμεναν τον αντίπαλό τους πολύ πριν οι φωστήρες μας φωτίσουν με τις αναλύσεις τους. Η φωτογραφία παραπάνω είναι από την διαδήλωση στόμα με στόμα που διοργάνωσε ο πυρήνας antifa 66 (που δρούσε στο Γαλάτσι) τον Απρίλη του 2008 με αφορμή το μαχαίρωμα ενός μετανάστη και αιτία τη δράση μιας ναζιστικής συμμορίας στην περιοχή. Το δε κείμενο προέρχεται από το έντυπο που εξέδωσε το αμέσως επόμενο διάστημα. Παρόλο που έχει γραφτεί εφτά χρόνια πίσω, τότε που «δεν υπήρχε φασισμός» περιγράφει κατά τη γνώμη μας με πολύ καλύτερο τρόπο τις κοινωνίες μας και τη λειτουργία τους απ' ό,τι οι μυριάδες αντιφασιστικές «αναλύσεις» που κυκλοφόρησαν τα τελευταία χρόνια.

«[...]Εμείς από τη μεριά μας έχουμε απορρίψει μια σειρά τέτοιες αυταπάτες. Δεν τρέφουμε την ελάχιστη ψευδαίσθηση πως η διαδήλωση αυτή αποτέλεσε επαρκή απάντηση στη βία που ασκήθηκε από τους ναζί σε βάρος ενός μετανάστη εργάτη. Ούτε παραμυθιαζόμαστε πως μια τέτοια κίνηση είναι από μόνη της ικανή να λειτουργήσει αποτρεπτικά, ώστε να μην ξανασυμβεί κάτι αντίστοιχο στο μέλλον. Πόσο μάλλον όταν γνωρίζουμε πως το συγκεκριμένο περιστατικό δεν ήταν περισσότερο ούτε λιγότερο σημαντικό από οποιοδήποτε αντίστοιχο σημειώνεται καθημερινά στην κανιβαλικά πανέμορφη χώρα μας (πήρε π.χ. τίποτα τ' αυτί σας για ένα μέρος που το λένε Μανωλάδα;). Επιπλέον γνωρίζουμε: **ο ρατσισμός δεν αρχίζει απ' τη βία**. Εκεί τελειώνει. Ο ρατσισμός αρχίζει απ' την περιφρόνηση (και την αδιαφορία των υπολοίπων – που είναι το άλλο μισό της δημιουργίας του). Αρχίζει απ' την (εκ του πονηρού) γενίκευση, όπου ο καθένας θεωρείται είδωλο ενός έθνους, μιας φυλής, μιας θρησκείας, ενός πολιτισμού και γι' αυτό είναι ένοχος. Κάπου εκεί κάνουν την εμφάνισή τους και οι ναζίδες με τα σουγιαδάκια τους. Όχι νωρίτερα. Πάντα στη ζούλα, πάντα με κρατικές πλάτες και πάντα, φυσικά, με τις ευλογίες μιας κοινωνίας που εδώ και πάνω από 15 χρόνια έχει μάθει πώς να χορταίνει τη δίψα της με το αίμα «των άλλων».

Για να το πούμε απλά: **η διαδήλωση αυτή έγινε για να μην ξεχνιόμαστε**. Κατά πρώτον για να μην ξεχνάμε εμείς. Για να μην ξεχνάμε πως περιστατικά σαν κι αυτό που σημειώθηκε στο κέντρο του δήμου μας λίγους μήνες πριν, ξετυλιγόνται δίπλα μας αδιάκοπα και καθημερινά με την αδιαφορία, την ανοχή ή το χειροκρότημα διαφόρων. Και κατά δεύτερον για να μην ξεχνάνε όλοι αυτοί (οι αδιάφοροι, οι ανεκτικοί, οι χειροκροτητές) πως δεν παίζουν σ' άδειο γήπεδο. Γιατί αν και είναι αλήθεια πως δεν είμαστε εμείς αυτοί που θα ξεπλύνουμε την κοινωνία απ' τα σκατά του ρατσισμού, είναι εξίσου αλήθεια πως **ένα μερίδιο απ' την αντιμετώπισή του θα μας ανήκει για πάντα**. Κι αυτός είναι ένας λογαριασμός που θα τον κρατήσουμε ανοιχτό και στο δρόμο».

«Δεν είναι ανεμομάζωμα, είναι μέρος μιας στρατηγικής»
Λέξεις για το δρόμο, Δεκέμβρης 2012

ΑΥΤΟΝΟΜΗ ΑΝΤΙΦΑΣΙΣΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ
Φασιστές, αντιφασιστικές διαδηλώσεις στόμα με στόμα, εργατική αυτονομία

Οι διαδηλώσεις στόμα με στόμα δεν είναι αυτοσκοπός. Δεν γίνονται για να πουλάμε μούρη ο ένας στον άλλον. Δεν είναι πεδίο ανεμομαζώματος. Δεν οργανώνονται για να γεμίζουν λίστες σε μπλογκ. Είναι διαδικασίες συλλογικής πολιτικής συμφωνίας. Είναι συνταίριασμα ιδεών και πρακτικών και το κατέβασμά τους στο δρόμο. Είναι μικρή έκφραση του ταξικού ανταγωνισμού σε καιρούς φασισμού.

Συνεπώς, ανάμεσα στ' άλλα που κάνουν, οφείλουν να εξηγούν και τον ίδιο τους τον εαυτό. Τον Δεκέμβρη του 2012 καταλάβαμε αυτή την ανάγκη, καταλάβαμε με άλλα λόγια ότι αν μένεις βουβός κινδυνεύεις να μην αντιλαμβάνεσαι τον ίδιο σου το συλλογικό εαυτό και τη δράση του. Εκδώσαμε λοιπόν σε μερικές χιλιάδες αντίτυπα μια τετρασελίδη προκήρυξη. Αυτή την προκήρυξη τη μοιράζαμε την ώρα των διαδηλώσεων και κατόπιν πόρτα με πόρτα στις γειτονιές απ' όπου είχαμε περάσει. Εκεί γράφαμε:

«Εν ολίγοις αυτή η διαδήλωση ήταν μέρος μιας στρατηγικής που καταστρώσαμε με εργαλείο τη γνώμη μας για τον κόσμο και με μοναδικούς περιορισμούς εκείνους που προκύπτουν από τις συλλογικές οργανωτικές μας δυνατότητες. Κατά την ταπεινή μας γνώμη είναι αυτό που χρειάζεται σήμερα στην εργατική τάξη. Η αυτόνομη οργάνωση γειτονιά τη γειτονιά, σχολείο το σχολείο, δρόμο το δρόμο. Η αντίληψη ότι καμία ψήφος, κανείς ειδικός, κανείς βοσκόκός δεν υπάρχει για να μας σώσει από τα αφεντικά, τους μπάτσους και τους φασίστες. Ναι από τ' αφεντικά, τους μπάτσους και τους φασίστες θα πρέπει να απαλλαγούμε μόνοι μας, με τις δικές μας γνώμες για τον κόσμο, τις δικές μας μεθόδους για την οργάνωση, τις δικές μας αποφάσεις για τη στρατηγική και την τακτική. Απίθανο; Ναι. Μονόδρομος; Επίσης. Ρεαλιστικό; Φυσικά! Αρκεί να δει κανείς τον τρόπο με τον οποίο μια μικρή, οργανωμένη κι αποφασισμένη διαδήλωση αρκεί για να σε κάνει να πάρεις ανάσα».

Εξακολουθούμε να θεωρούμε αυτές τις κουβέντες εξαιρετικά χρήσιμες και για τις μέρες μας.

παν οι δυνατότητές μας ότι η αστυνομική κατάληψη των γειτονιών και του κέντρου της Αθήνας κι η σχεδόν ταυτόχρονη ανάδυση της Χρυσής Αυγής από τα βάθη της ανυποληψίας στο προσκήνιο της καθημερινότητας αποτελούσαν κομμάτι του ίδιου σχεδιασμού³: τ' αφεντικά προσπαθούσαν με όλες τους τις δυνάμεις να ελέγξουν αστυνομικά το χώρο της μητρόπολης, να τρομάξουν όποιον είχε λόγους ν' αντιστέκεται στο σχεδιασμό τους και τελικά να ανακαλύψουν και να ενεργοποιήσουν το δικό τους κοινωνικό ρήγμα του ταξικού πολέμου. Ήταν ένα αστυνομικο/πολιτικό σχέδιο μεγάλης σημασίας για το ελληνικό κράτος και τους μηχανισμούς του. Κάμποσα χρόνια μετά ο Γιώργος Σταύρακας, στρατηγός της ελληνικής Αστυνομίας και υπεύθυνος για τη σύσταση και λειτουργία της ομάδας ΔΕΛΤΑ παραδέχτηκε την υπόγεια πολιτική όψη που είχε η δημιουργία των νέων αστυνομικών μονάδων που πλημμύρισαν την πόλη⁴:

Η ΔΙΑΣ βέβαια έχει ένα τελείως διαφορετικό προφίλ –η μονάδα Δίκυκλης Αστυνόμησης εκπαιδεύτηκε και σχηματοποιήθηκε με αποστολή να είναι διαρκώς δίπλα στον πολίτη στην καθημερινότητα, να έχει κοινωνικό ρόλο. Ούτε βεβαίωση τροχονομικής παράβασης δεν έδινε –το "Σχέδιο Κοινωνικοποίησης" εφαρμοζόταν καθημερινά και παρακολουθούσαν απ' όλη τη διοίκηση της μονάδας για την εφαρμογή του. Τώρα εάν επιχειρησιακά απαιτηθεί αύριο από τη ΔΙΑΣ να επεμβαίνει εν μέσω κοινωνικών αντιδράσεων, τότε αμέσως θα καταρρεύσει η βάση πάνω στην οποία χτίστηκε το οικοδόμημα.

Στην πόλη της Αθήνας από το 2009 κι έπειτα (με κορύφωση το 2011 μέχρι και σήμερα) παίζεται μια μάχη για τον έλεγχο του πολεοδομικού ιστού. Το μισό αυτού του σχεδίου είναι αστυνομικό και το άλλο μισό πολιτικό. Οι διαδηλώσεις στόμα με στόμα που διοργανώσαμε τα τέσσερα τελευταία χρόνια προσπάθησαν όλες τους ν' αντιπαρεθούν συνειδητά και με τις δύο όψεις αυτό του σχεδίου: υπήρξαν μικρές προσπάθειες να ακυρώσουμε στην πράξη την κυριαρχία της αστυνομίας στον πολεοδομικό ιστό και να αποδείξουμε ότι κανένας φασίστας δεν ελέγχει το δρόμο- και επιπρόσθετα ήταν ένας απεγνωσμένος τρόπος να σπάσουμε το διανοητικό εμπάργκο, να συνεχίσουμε να μιλάμε, ενόσω τα πάντα γύρω μας μας πρόσταζαν να το βουλώσουμε. Κι ήταν μια διαδικασία που στους καιρούς του κρατικού μονοπωλίου του λόγου αποδείχτηκε εξαιρετικά επιτυχημένη.

¹ Το κείμενο αυτό είχε τον τίτλο «Αλυσίδα εγκώμιων» και βρίσκεται στο www.antifascista.net > βιβλιοθήκη > αυτονομία

² Έχουμε μιλήσει γι' αυτήν στο τεύχος 41.

³ Για μια πιο αναλυτική περιγραφή αυτού του σχεδιασμού μπορεί κανείς να δει τα όσα λέγαμε στο τεύχος 33, στο κείμενο με τίτλο «Φασισμός κι αντιφασισμός σήμερα: στη μαλακία, στη θεωρία και στην πράξη», Οκτώβρης 2012

⁴ Τα βίαια έργα και οι ημέρες της ομάδας ΔΕΛΤΑ, www.vice.com, 10 Φλεβάρη 2015

«Πάω για τσιγάρα κι έρχομαι»
Antifa διαδήλωση στο Νέο Κόσμο, Οκτώβρης 2012

Το καλοκαίρι του 2012 η κρατική εκστρατεία τρόμου που άκουγε στο όνομα «Χρυσή Αυγή» είχε φτάσει στο φόρτε της. Η «βίαιη φύση της οργάνωσης», τα «χιλιάδες αποφασισμένα μέλη της», ο «έλεγχος ολόκληρων γειτονιών», οι «μαύρες μπλούζες», τα «σφιχτά στήθη», τα «φουσκωμένα μπράτσα» ηηδύσαν από post σε tweet κι από τα δελτία των 8.00 στα σαλόνια των εφημερίδων. Μικρή σημασία είχε η αλήθεια ή το ψέμα της ναζι παντοκρατορίας στο δρόμο. Γιατί αυτό που δούλευε ήταν κάτι πολύ διαφορετικό – μια αφήγηση περικύκλωσης, μια viral αίσθηση ματαιότητας απέναντι στον μπαμπούλα της Χρυσής Αυγής.

Εκείνη ακριβώς την περίοδο, τον Οκτώβρη του 2012, διοργανώσαμε μια διαδήλωση στόμα με στόμα στη γειτονιά του Νέου Κόσμου. Για περίπου μισή ώρα διαδηλώσαμε σε κεντρικούς δρόμους της γειτονιάς, ακριβώς με τον τρόπο που τα λέμε στο κυρίως κείμενο: ως ένα οργανωμένο μπλοκ που χώθηκε συνειδητά στην πόλωση που κυριαρχούσε γύρω μας και την εκμεταλλεύτηκε για να μιλήσει. Κρίνοντάς την εκ των υστέρων, αυτή η διαδήλωση υπήρξε μία απ' τις πιο εύστοχες χρονικά. Καθόλου παράξενο που κατά τη διάρκειά της τρεις μετανάστριες λαντζιέρισσες παράτησαν για λίγο το νεροχύτη και μας χαιρετούσαν με σφιγμένη τη γροθιά. Καθόλου παράξενο που από κάμποσα διαφορετικά μπαλκόνια μας φώναξαν τα ίδια λόγια «Έτσι ρε, τσακίστε τους!». Καθόλου παράξενο που δυο τυχαίοι περαστικοί μήκαν στο μπλοκ και διαδήλωσαν μαζί μας: μια νεαρή κοπέλα κι ένας 45άρης με παντόφλες που είχε κατέβει για τσιγάρα. Ένας ένας χωριστά κι όλοι μαζί ως σύνολο ήταν ακριβώς το υποκείμενο το οποίο στόχευε να τρομοκρατήσει η κρατική προπαγάνδα. Κι ένας ένας χωριστά και όλοι μαζί ως σύνολο καταλάβαιναν αυτή τη διαδήλωση πιο πολύ με την καρδιά: σαν πράξη αντίστασης στην επιβολή του φόβου